

Z recenzované publikace Kačalovy je dobře patrné, že rozsah a hloubka témat zpracovávaných uvedenými badateli včetně těch, které jsme zde podrobněji uvést nemohli, jsou spolehlivou zárukou dalšího příznivého rozvoje slovenské jazykovědy v dílech jejich pokračovatelů.

Stanislav Žaža

Отечественные лексикографы. XVIII–XX вв. Изд. 2-е, исправл. и допол. Под ред. Г. А. Богатовой. Москва: Русская панорама 2011. 640 с.

V roce 2011 vydalo moskevské nakladatelství Russkaja panorama publikaci, která přináší jedinečné bibliografické materiály o životě a práci významných ruských lexikografů 18.–20. století. Jde o druhé přepracované a doplněné vydání knihy, o něž se zasloužil kolektiv autorů pod vedením odpovědné redaktorky Dr. G. A. Bogatovové. Oproti 1. vydání z r. 2000, v němž byly shromážděny materiály o 22 lexikografech (E. R. Daškovová, A. S. Šiškov, A. Ch. Vostokov, V. I. Dal, I. I. Srezněvskij, A. K. Grot, I. N. Berezin, A. A. Šachmatov, D. N. Ušakov, M. Fasmer, V. V. Vinogradov, P. J. Černych, A. P. Jevgeņjevová, S. I. Ožegov, A. M. Babkin, F. P. Filin, J. S. Sorokin, N. I. Tolstoj, V. I. Abaev, N. J. Švedovová, N. M. Šanskij, O. N. Trubačev), byl obsah knihy rozšířen o dalších 10 jmen významných ruských lexikografů současnosti (L. L. Kutinová, A. N. Tichonov, F. P. Sorokoletov, G. A. Bogatovová, P. N. Denisov, L. I. Skvorcov, J. N. Karaulov, V. V. Lopatin, G. N. Skljarevskaja a V. V. Morkovkin).

Knihy je uvedena krátkou předmluvou G. A. Bogatovové, po níž následuje úvaha akademika O. N. Trubačeva nad vývojem ruského slovníkářství.

Strany 25–638 se zabývají osobnostmi ruské lexikografie. Každé z nich je věnována samostatná kapitola, jejíž obsah je tvořen strukturovaným životopisem a podrobnější popisem jejich života a práce s kritikou revizí jejich přínosu k rozvoji národní lexikografie a samozřejmě přehledem základních prací. Součástí kapitol jsou také archivní materiály, které jsou buď těžce dostupné, anebo jsou zde publikovány vůbec poprvé. Jde o nejcennější (podle tvůrců knihy) fragmenty publikovaných či nepublikovaných prací vědců a také texty jiných autorů o těchto vědcích. Každou kapitolu uzavírá seznam pramenů a citované literatury.

Publikace je určena jazykovědcům, učitelům, studentům a doktorandům filologických oborů, je též vhodná pro přípravu specialistů oboru lexikografie.

Petra Přadková

Stickel, Gerhard (ed.): National, Regional and Minority Languages in Europe. Contributions to the Annual Conference 2009 of EFNIL in Dublin. Frankfurt am Main et al.: Peter Lang 2011. ISBN 978-3-631-60365-9.

V roce 2003 vznikla organizace s názvem European Federation of National Institutions for Language, zkráceně EFNIL (více o ní viz www.efnil.org). Jejím posláním je vytvořit platformu k výměně informací mezi institucemi pečujícími o jazyk a zabývajícími se jazykovou politikou v jednotlivých státech Evropské unie. Každý stát EU tak má v EFNIL většinou jednoho, někdy (jako v případě Německa, Litvy, Lotyšska, Estonska, Maďarska či Rumunska) dokonce dva členy. V případě České republiky je jím, docela překvapivě, Ústav Českého národního korpusu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Jednou z aktivit EFNIL je pravidelné každoroční pořádání konferencí. V roce 2009 se konference konala v Dublinu a jejím tématem byl vztah mezi oficiálními a regionálními či menšinovými jazyky ve státech EU. Výstupem této konference je pak sborník, o jehož obsahu zde chceme podat krátkou zprávu. Po vstupních projevech, jistě nezbytných při zahájení samotné akce,

ale ne už tak nepostradatelných v samotném sborníku, následují příspěvky jednotlivých účastníků. Tři první představují obecnější úvahy nad vztahem oficiálních a menšinových jazyků v Evropské unii. Nejzajímavějším z nich je text Roberta Dunbara *Successful cohabitation: What contribution can the law really make?*, ve kterém je mimo jiné představena čtyřčlenná škála „režimů“ jazykové legislativy, od přístupu nejmenšího legislativního zasahování do jazykové situace v zemi až po zasahování silné (tolerance regime, accomodation regime, regime with explicit language rights, strong promotional regime). Jádrem knihy je pak sled jedenácti příspěvků, z nichž každý popisuje s tu větším, tu menším zdarem jazykovou situaci v jedné konkrétní zemi. Konkrétně M. Alessio pojednal o Francii, I. Kenesei o Maďarsku, N. Maraschio a C. Robustelli o Itálii, E. J. Zabarskaitė o Litvě, L. Ekberg o Švédsku, U. Haslinger o Rakousku, A. Lazarova a V. Rainov o Bulharsku, P. Ó Riagáin o Irsku, W. Pisarek o Polsku, S. Ondrejovič o Slovensku a M. Casado Velarde o Španělsku. Autoři většinou sledují společný obecnější model popisu: uvádějí nejprve základní data, tj. které jazyky se v dané zemi vyskytují a kolik mají podle posledních dostupných informací mluvčích. Poté se popisuje, jaký je status těchto jazyků (jazyky úřední, menšinové, regionální) a jakou právní podobou je tento status ošetřen (citace norem a zákonů). Nakonec se obvykle toto obecné nastavení konfrontuje s realitou (přístup mluvčích k menšinovým jazykům, využívání legislativních možností). Z řečeného je patrné, že sborník nemá ani tak podobu klasického konferenčního sborníku s třístí textů na nějak příbuzná témata, ale může především posloužit jako užitečná příručka shrnující aktuální jazykovou situaci v jedenácti zemích EU. Vzhledem k rychlé proměnlivosti zkoumaných dat (každou chvíli někde vyjde nějaká nová norma) a různé kvalitě příspěvků (od kvalitních textů s obecnějším přehledem až po texty připomínající seminární studentské práce) se lze ovšem ptát, zda si příspěvky z této konference vůbec zasloužily společné knižní vydání. Korunou tohoto vydavatelského počínu je pak *Dublinká deklarace o vztahu mezi oficiálními a menšinovými jazyky v Evropě*, jednostránkový text, vytištěný ve sborníku 24krát v jednotlivých úředních jazycích EU, nepřinášející v šesti bodech v podstatě nic jiného než konstatování, že situace je složitá. O potřebě takových prohlášení lze s úspěchem pochybovat. Samotné příspěvky ve sborníku však za přečtení stojí. Můžeme se nad nimi například zamyslet, jak by se měla a jak neměla dělat sociolingvistika.

Vít Boček